

Novel·la
Òscar Montferrer

Crònica de la incomunicació eterna

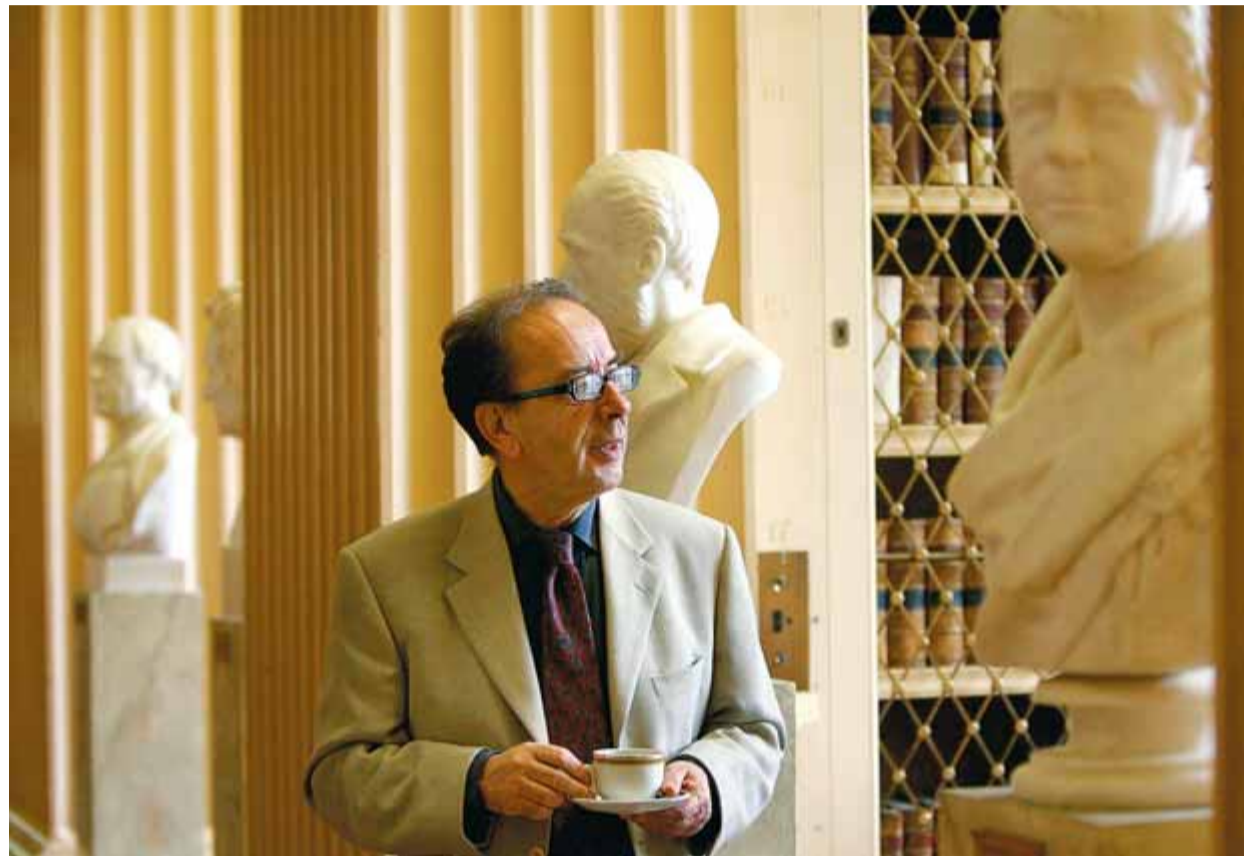
L'autor albanès Ismail Kadaré té un punt d'inflexió en la seva obra: la seva trajectòria literària té un abans i un després en què el punt de referència el posa, el 1992, la instauració de la democràcia. Com va passar en altres Estats, Albània va caure en el desencís quan els seus ciutadans es van adonar que allò que els arribava no era el que havien estat esperant. L'obra de Kadaré pateix aquesta mateixa desil·lusió i obliga el seu autor a reorientar el sentit de la seva mirada.

Així, Kadaré deixa de banda la literatura de denúncia amb què havia estat combatent el totalitarisme dels dirigents albanesos i obre una nova via d'expressió literària que l'acosta als camins que segueix la literatura en la seva accepció més clàssica.

En aquest context general, no sobta adonar-se que *L'accident*, escrita durant l'hivern del 2003-2004, vol ser un intent d'aproximació a una matèria que se sotmet gustosa a l'estudi etern: l'amor.

Novel·la gens rosa

Kadaré, potser perquè és el posseïdor d'una biografia que arrenca amb una infantesa encaixada a cops en els motlles de la Segona Guerra Mundial, no opta per la via melindrosa-romàntica, si s'entén el romanticisme com

Ismail Kadaré, que va néixer a Albània el gener del 1936, és un dels autors més famosos del seu país

aquesta cosa enganxifosa que empra el rosa com a estendard del seu no-res essencial.

Ben al contrari, l'autor albanès, amb una tècnica reiterativa, quasi obsessiva, que, d'altra banda, recorda la literatura francesa de mitjans del segle XIX, dibuixa un trajecte que té com a protagonistes dos personatges, Bessfort i Rovena, la personalitat dels quals re-

sulta tan inextricable al començament com al final de l'obra, un fet que, a l'hora de la veritat, té una importància mínima perquè la seva existència és només l'excusa que es crea Kadaré a l'hora d'especular sobre els coms de la infelicitat i la insatisfacció humanes.

Així, Bessfort, l'home, assumeix un rol senzillíssim, el de detonant, i Rovena és la que du el

pes d'unes vivències que ho són tot tret de satisfactòries perquè ella, com tota la resta d'humans sotmesos als capricis de les descàrregues químiques hormonals, no té cap altre remei que patir.

Un text no gens senzill

L'accident, que arrenca amb un fet quasi anecdòtic que encaixa de manera precisa amb el pla ge-

neral que hi desenvolupa Kadaré, no és un text senzill.

Pres com a entreteniment, permet fer-ne una llegida més o menys ràpida -però no tan ràpida-, però obliga a conviure amb la sensació que no se l'espren tant com se'l podria espremer. L'opció més sana és, per tant, desar-lo per a una segona llegida que no pateixi els efectes del factor sorpresa.*

L'accident

Ismail Kadaré
Traducció: P.J. Hernández
Edicions 62
Barcelona, 2010
Preu: 19 euros
Pàgines: 223

Memòries **Marta Monedero**

Girona i jo

Miquel de Palol
CCG Edicions
i Fundació Valvi
Girona, 2010
Preu: 20 euros
Pàgines: 380

Girona i el Palol modernista

Si com diu Murakami, els records són el combustible que cremem, Miquel de Palol Felip (Girona, 1885-1965), membre d'una nissaga que, generació rere generació, ha anat deixant petjada en el món de la literatura i l'arqueologia, va començar la combustió literària del primer i únic volum de les seves memòries quan era prop de fer els vuitanta anys.

Uns records localitzats sobretot a la ciutat on estava profundament arrelat i que modula el títol de *Girona i jo*. Editades el 1972 i reeditades el 1991, les memòries de Palol ens arriben ara amb una edició anotada i un pròleg imprescindible i il·lustratiu de Pep Vila, que convida a en-

dinar-se en un volum preparat a partir del manuscrit original, que ens trasllada amb coneixement de causa a la quotidianitat d'un temps que ressegueix el rerefons polític, social i cultural de finals del segle XIX i s'allarga fins a la dècada dels vint del segle posterior.

Vinculat al Noucentisme i al Modernisme, aferrat a l'esperit rebel i iconoclasta dels joves gironins del tombant de segle passat que, des de *l'Enderroc*, volien deixar constància del seu esperit, Miquel de Palol va ser poeta, novel·lista, dramaturg i regidor republicà de l'Ajuntament. Amic de Carles Rahola i Xavier Montsalvatge, l'autor mirava des d'una fantàstica talaia a l'hora de fer

una dissecció extraordinària dels batecs de Girona, amb Barcelona al fons, com a imatge (o miratge?) de capital moderna.

Una ciutat desapareguda

Amb una vida posteriorment marcada per la Guerra Civil i un exili interior després que li saquegessin la casa i es dispersés part de la seva documentació, l'autor va viure de forma directa o indirecta fets com les Bases de Manresa o la Setmana Tràgica. Un testimoni excepcional que, per damunt de tot, ofereix una elegia d'una Girona que s'esllanguia. "La ciutat de la xocolata amb secalls, de l'esmorzar dels canonges i de la crema dels dinars de festa menestral, s'anava perdent a poc a

poc, com avergonyida. Les institucions de l'Estat ho avasallaven tot. La ciutat, sense adonar-se'n, havia esdevingut capital de província".

Un altre dels valors d'aquests memòries és que Palol desitja captar l'aroma d'una llengua, de vegades col·loquial, per descriure sentiments i ambients, que van d'una infància feliç al retrat de les velles famílies aristocràtiques, allunyades del pols cultural de la ciutat.

L'autor tenia la intenció de dividir les memòries en tres volums. El segon havia de parlar dels fets del 1936, mentre que el tercer se situaria del 1937 al 1965, però d'aquestes obres només n'hi ha apunts. El temps i la memòria no sempre van a l'una.*